

לקו"ש חלק י"ח פ' במדבר שיחה א

פיענוח מראי מקומות

פ' במדבר ג, י: ואת־אהרן ואת־בניו תפקד ושמרו את־כהנתם והזר הקרב יומת. פרש"י ד"ה ואת אהרן ואת בניו תפקד: לשון פקידות, ואינו לשון מניין. ד"ה ושמרו את כהנתם: קבלת דמים וזריקה והקטרה ועבודות המסורות לכהנים.

אבן עזרא עה"פ: ואת אהרן ואת בניו ובכלל בני בניו תפקדם לתת פקודה לכל אחד והם ישמרו את כהנתם שלא יבואו לידי פסולות.

אבל פירוש זה לא נרמז אפילו ברש"י [משא"כ אם "ושמרו את כהנתם" הוא הקדמה ל"והזר הקרב יומת" - שאז אי"צ רש"י לפרש במה היא השמירה].

(* ויש שפירשו כן גם כוונת הראב"ע דלקמן בפנים.

5) ועד"ז פי' בחזקוני כאן "ושמרו את כהנתם שלא יבואו לידי טומאה".

6) משא"כ בפ' קרח (יח, ז) "ואתה ובניך אתך תשמרו את־כהנתכם לכל־דבר המזבח ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה אתן את־כהנתכם והזר הקרב יומת" שפורש "(תשמרו את כהנתכם) לכל דבר המזבח וגו'".

7) פרש"י ויקרא א, ה "ושחט את־בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את־הדם וזרקו את־הדם עליהמזבח סביב אשר־פתח אהל מועד" ד"ה ושחט והקריבו, הכהנים: מקבלה ואילך מצות כהנה, למד על השחיטה שכשרה בזר.

8) שם.

1) פרשתנו ג, י "ואת־אהרן ואת־בניו תפקד ושמרו את־כהנתם והזר הקרב יומת".

2) בד"ה השני ד"ה ושמרו את כהנתם: קבלת דמים וזריקה והקטרה ועבודות המסורות לכהנים. וראה לקמן בפנים ס"ג השיכות דפרש"י זה לד"ה הראשון.

3) בדפוס ראשון (וכן בכמה כת"י) דרש"י: והקטר.

4) ראה גם אברבנאל [אינו נעתק מפני האריכות] וספורנו כאן "ושמרו את כהנתם. לכל דבר המזבח ולמבית לפרכת שלא יקרבו הלויים: והזר הקרב. לעבודת לוייה או כהונה".

במשכיל לדוד מפרש שכוונת רש"י היא ד"ושמרו" פירושו "שתהי' (העבודות) דוקא בטרה" (* עיי"ש) וז"ל שם: "ושמרו וכו' קבלת דמים וכו' כלומר מקבלה ואילך לאפוקי שחיטה דלא שייך בה לומר ושמרו וכולי לומר שתהיה דוקא בטרה וגם לא והזר הקרב יומת כדתנן ברפ"ב דזבחים שהשחיטה כשרה בזרים ובטמאים".

9) **כאן בד"ה הראשון** ואת אהרן ואת בניו תפקד: לשון פקידות, ואינו לשון מנין.

10) **ובראב"ע כאן מפרש "תפקדם" - "לתת פקודה כו"'** ואת אהרן ואת בניו. ובכלל בניו בני בניו תפקדם לתת פקודה לכל אחד והם ישמרו את כהנתם שלא יבואו לידי פסולות".

11) **ראה גם שמיני י, ט-יוד** "יין ושכר אל-תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל-אהל מועד ולא תמתו חקת עולם לדרתיכם: ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור"

וברש"י שם ד"ה בבאכם אל אהל מועד: אין לי אלא בבאכם להיכל, בגשתם למזבח מנין? נאמר כאן ביאת אהל מועד ונאמר בקדוש ידים ורגלים ביאת אהל מועד, מה להלן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד, אף כאן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד.

ד"ה ולהבדיל: כדי שתבדילו בין עבודה קדושה למחללת, הא למדת שאם עבד עבודתו פסולה. **ועוד**.

12) **וגם: לפירוש הראב"ע אינה מובנת השייכות ד"ושמרו גו"'** לכללות פרשה זו.

13) **ג, ה ואילך** "וידבר ה' אל-משה לאמר: הקרב את-מטה לוי והעמדת אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו: ושמרו את-משמרתו ואת-משמרת כלהעדה לפני אהל מועד לעבד את-עבדת המשכן: ושמרו את-כלכלי אהל מועד ואת-משמרת בני ישראל לעבד את-עבדת המשכן: ונתתה את-הלויים לאהרן ולבניו נתונם נתונם המה לו מאת בני ישראל".

14) **שם, יא ואילך** "וידבר ה' אל-משה לאמר: ואני הנה לקחתי את-הלויים מתוך בני ישראל תחת כלבכור פטר רחם מבני ישראל והיו לי הלויים: כי לי כלבכור ביום הכתי כלבכור בארץ מצרים הקדשתי לי כלבכור בישראל מאדם עדיבהמה לי יהיו אני ה'".

15) **פסוק ג'** "אלה שמות בני אהרן הכהנים המשחים אשר-מלא ידם לכהן"

(או אחרי פסוק ד' "וימת נדב ואביהוא לפני ה' בהקרבתם את זרה לפני ה' במדבר סיני ובנים לאהיו להם ויכהן אלעזר ואיתמר על-פני אהרן אביהם").

16) **פסוק ח'** "ושמרו את-כלכלי אהל מועד ואת-משמרת בני ישראל לעבד את-עבדת המשכן" ד"ה ואת משמרת בני ישראל: שכלן היו זקוקין לצרכי המקדש, אלא שהלויים באים תחתיהם בשליחותם, לפיכך לוקחים מהם המעשרות בשכרן, שנאמר כי שכר הוא לכם חלף עבדתכם.

17) **שלכן אי"צ רש"י לפרשו, כי מכיון שהוא סיפור מפורש בפש"מ, בודאי אפילו ה"בן חמש" למקרא זוכר אותו**.

18) **יב, ז-ט** "ולקחו מן-הדם [פרש"י: זו קבלת הדם, יכול ביד, ת"ל אשר בסף] ונתנו על-שתי המזוזות ועלה-משקוף על הבתים אשר-יאכלו אתו בהם: ואכלו את-הבשר בלילה הזה צליאש ומצות על-מררים יאכלהו: אל-תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם-צליאש ראשו על-כרעיו ועל-קרביו".

18*) **וגם ע"ד ההלכה כן הוא. וראה צפע"נ עה"ת פ' בא** "ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף וגו'. וכאן לא כתיב ליקח אגודה ולטבול, ועיי' בירושלמי פ"א דיומא דלא מעכב כאן, משום דקדשים צריך שנה לעכב, לכך לא שנה בהם, וגם דמאמר הקב"ה לא שייך זמן ולא שייך שעה ודורות כנ"ל, ועמ"ש לקמן פ' בשלח. והנה גבי אמירת משה רבינו כתיב והגיעו, דכאן הוה עיקר המצוה לא הזאה, רק שיהיה על המשקוף, וכאן גבי אימורין דהקטרה שלהם היא המצוה וה"נ, ולא כמו בשאר דם דרק הנחה, לא מה שמונח, ועיי' זבחים דף ט"ו נקטע ידו של מזה ע"ש, ונ"מ דא"צ לקנח הדם של פסול אם נתנו על גב המזבח אף למ"ד ירד, כמ"ש התוס' זבחים דף פ"ז ע"ב ע"ש, משא"כ כאן כיון דצריך להגן מן המזיק, ומצוה רק בעידנא דעסיק בו מגנא

ואכמ"ל, ולכך נאמר והגעתם, אבל במאמר הקב"ה הוא לדורות" עיי"ש בארוכה. **וש"נ. וראה לקו"ש חכ"ו ע' 78 ואילך.**

19) להעיר ג"כ מלשון רש"י (שם, כב "ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר" בסף והגעתם אליהמשקוף ואלשתי המזוזות מןהדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתחביתו עדבקר") **"לשלש המתנות"** וז"ל שם ד"ה מן הדם אשר בסף: למה חזר ושנאו? שלא תאמר טבילה אחת לשלוש המתנות, לכך נאמר עוד אשר בסף, ושתהא כל נתינה ונתינה מן הדם אשר בסף, על כל הגעה טבילה.

20) ראה פסחים צו, א: "אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו . . שויסקי עבוד" וז"ל שם: "בעי רבי זירא, אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו, אמר ליה אביי, ומאן לימא לן דלא שויסקי עבוד? ועוד, הא תנא רב יוסף, שלשה מזבחות היו שם, על המשקוף, ועל שתי המזוזות. ותו מידי אחרינא לא הוה".

ובמאירי שם: "שצלאום בשפוד ושרפום לשם גבוה" וז"ל שם: "פסח מצרים לא מצינו מזבח שנאמר שעליו היו אימורין קרבים ויראה מכאן שצלאום בשפוד ושרפום לשם גבוה וזהו שאמרו שלשה מזבחות היו שם להזאת הדם משקוף אחד ושתי מזוזות אלמא דוקא להזאה הי" שם מזבח ולא לאימורין".

אבל בר"ח שם: "כלומר צלו אותם מיני מאכל ואכלום" וז"ל שם: "בעי ר' זירא אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו אמר ליה ומאן לימא לן דלא שויסקי עבדינהו כלומר צלו אותם מיני מאכל ואכלום ועוד הא תאני רב יוסף שלש מזבחות היו שם אחד המשקוף ושתיים בתי המזוזות שנתנו עליהם מן הדם ומזבח להקרבה לא הוה שם הלא משמע שאכלום"

[וכ"ה בערוך ע' שויסקי "שוויסקי [געבראטענס] (פסחים צו) ודלמא שויסקי עבדינהו כלומי צלו אותם מיני מאכל ואכלום".

פסקי רי"ד פסחים שם "בעי ר' זירא אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו. פי שלא (תזכור) [הוזכר] בו מזבח. אמ"י ליה אביי ומן לימא לן דלא שויסקי עבדונהו. פי צלויין בשפוד, ואכלו אותן כיון שלא נצטוו להקטירן. ועוד דהאמ"י רב יוסף ג' מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי המזוזות מידי אחרינא לא. אלמא להזאת דם מצינו מזבחות, אבל להקטרת אימורין לא".

וראה פרש"י קדושין ע, א "ההוא גברא דמנהרדעא דעל לבי מטבחיא בפומבדיתא אמר להו הבו לי בישראל אמרו ליה נטר עד דשקיל לשמעיה דרב יהודה בר יחזקאל ונתיב לך אמר מאן יהודה בר שויסקאל דקדים לי דשקל מן קמאי אזלו אמרו ליה לרב יהודה שמתיה אמרו רגיל דקרי אינשי עבדי אכריז עליה דעבדא הוא"

ד"ה בר שויסקל "לשון גנאי גרגון אוכל שויסק צלי כדאמר בפסחים (דף צו). באימורי פסח מצרים מאן לימא לן דלא שויסקי עבדינהו בשם רבינו הלוי".

וצ"ל שהיתר לאכלם הוא מפני שעדיין לא נצטוו על איסור חלב. אבל קשה לומר בפש"מ שכל בני"י אכלום, שהרי בודאי כו"כ מבנ"י קיימו כל התורה כולה עד שלא ניתנה, כמדובר כמה פעמים - וגם ע"פ פש"מ (לפרש"י).

ובכל אופן, מכיון שצלאום ע"פ הציווי (גם את"ל שאח"כ אכלום) ה"ז דוגמת הקטרה.

21) ראה לדוגמא: יב, ו "והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדתישראל בין הערבים" **(ד"ה קהל עדת ישראל "קהל ועדה וישראל; מכאן אמרו, פסחי צבור נשחטין בשלוש כתות זו אחר זו, נכנסה כת ראשונה ננעלו דלתות העזרה וכו'. כדאיתא בפסחים (דף ס"ד").**

שם, מז "כליעדת ישראל יעשו אתו" ובפרש"י ד"ה כל עדת ישראל יעשו אתו: למה נאמר, לפי שהוא אומר בפסח מצרים "שה לבית אבות", שנמנו עליו למשפחות,

יכול אף פסח דורות כן? ת"ל כל עדת ישראל יעשו אתו*.

וראה פרש"י שם, יד "והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג לה' לדרתיכם חקת עולם תחגהו" ד"ה לזכרון: לדורות. ד"ה וחגתם אתו: יום שהוא לך לזכרון אתה חוגגו. ועדין לא שמענו איזהו יום הזכרון, ת"ל "זכור את היום הזה אשר יצאתם" (שמות י"ג), למדנו, שיום היציאה הוא יום של זכרון. ואי זה יום יצאו? ת"ל "ממחרת הפסח יצאו" (במדבר ל"ג), הוי אומר יום חמשה עשר בניסן הוא של יום טוב, שהרי ליל חמשה עשר אכלו את הפסח ולבקר יצאו. ד"ה לדרתיכם וגו': שומע אני מעוט דורות שנים, ת"ל חקת עולם תחגהו. (ועוד).

רמב"ן שם, ט "אל תאכלו ממנו נא ובשלי זו מצוה לדורות, שכל המצות בכאן בגוף הפסח מצוה לדורות, אבל המצוה באוכלים, כגון מתניכם חגורים (שמות י"ב: י"א), והדם על המשקוף (שמות י"ב: ז'), איננו רק בפסח מצרים. וכן אמר הכתוב בפסח שני (במדבר ט יא יב) על מצות ומרורים יאכלוהו, לא ישאירו ממנו עד בקר ועצם לא ישברו בו ככל חוקת הפסח יעשו אותו, שהן צלי אש, לא נא ולא מבושל".

וראה גם פרש"י בהעלותך ט, ג "בארבעה עשר יום בחדש הזה בין הערבים תעשו אתו במועדו ככלחקתיו וככלמשפטיו תעשו אתו" ד"ה וככל משפטיו: אלו מצות שעל גופו ממקום אחר, כגון שבעת ימים למצה ולבעור חמץ (מצות שבגופו, שה תמים זכר בן שנה; שעל גופו, צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו; שחוץ לגופו, מצה ובעור חמץ).

(* **שהרי לפרש"י (שם, מג** "ויאמר ה' אל- משה ואהרן זאת חקת הפסח כלביןכר לא- יאכל בו") **"בי"ד בניסן נאמרה להם פרשה זו"** - היינו, שהדינים שבפרשה זו נאמרו לפסח מצרים (משא"כ להראב"ע שם), ולמד מזה גם לפסח דורות, כבפנים.

(22) **ולהעיר ע"ד ההלכה מדעת היראים (סימן תה. ובהשלם - תטו) דמצות קרבן**

פסח היא: "צוה הקב"ה את ישראל שיעשו את הפסח. . ועשיית הפסח היינו שחיטתו וזריקת דמו והקטר אימוריו. . ואעי"פ שזריקת דמו כו' כהנים עושין ולא ישראל כיון שהקרבן של ישראל ובמצות ישראל עושין כו"

וז"ל שם: "לעשות הפסח. צוה הב"ה לישראל שיעשו את הפסח וכתוב בפרשת בהעלותך ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו ועשיית הפסח היינו שחיטתו וזריקת דמו והקטרת אימוריו אבל לא אכילתו דכתיב בי"ד לחדש בין הערבים יעשו אותו במועדו ואכילתו לא הוי בי"ד אלא בליל ט"ו דכתיב ואכלו את הבשר בלילה הזה ואף על פי שזריקת דמו והקטרת אימוריו כהנים עושים ולא ישראלים כיון שהקרבן של ישראל ובמצות ישראל עושין יעשו בני ישראל קרינן ביה".

(23) ועפ"ז צ"ע מי עשו העבודות בפסח מדבר שהקריבו בי"ד ניסן בשנה השנית לצאתם ממצרים (בהעלותך ט, א ואילך "וידבר ה' אל-משה במדבר-סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים בחדש הראשון לאמר: ויעשו בני-ישראל את-הפסח במועדו: בארבעה עשר-יום בחדש הזה בין הערבים תעשו אתו במועדו ככלחקתיו וככלמשפטיו תעשו אתו: וידבר משה אל- בני ישראל לעשת הפסח: ויעשו את-הפסח בראשון בארבעה עשר יום לחדש בין הערבים במדבר סיני ככל אשר צוה ה' את- משה כן עשו בני ישראל: ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא-יכלו לעשת- הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקרב את-קרבן ה' במעדו בתוך בני ישראל: ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה-יצוה ה' לכם")

- **שהרי הציווי דפרשתנו הי' לאח"ז "באחד לחדש השני גו'" (ריש פרשתנו** "וידבר ה' אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר").

ובבעה"ט שם: כהנים גדולים "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. אילו זכו ישראל היו כולם כהנים גדולים. ולעתיד לבא תחזור להם שנאמר (ישעיה סא ו) ואתם כהני ה' תקראו".

[**אבל בפרש"י: שרים** וז"ל שם ד"ה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים: שרים, כמה דאת אמר ובני דוד כהנים].

26* **שאפילו הטובים שבהם - עליהם נאמר ועמדו זרים (ישע"י סא, ח [צ"ל ה])** "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם".

ולהעיר מערכין יא, ב "תניא נמי הכי ולא ימותו גם הם גם אתם אתם בשלהם והם בשלכם במיתה הם בשלהם אינן במיתה אלא באזהרה, אמר אביי נקיטינן משורר ששיער בשל חבירו במיתה שנאמר (במדבר ג, לח) והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד וגוי והזר הקרב יומת מאי זר אילימא זר ממש הכתיב חדא זימנא אלא לאו זר דאותה עבודה" עיי"ש.

27 **ראה סנהדרין נח, סע"ב: אזהרה שלהן זו היא מיתתן** "ואר"ל מאי דכתיב (משלי יב, יא) עובד אדמתו ישבע לחם אם עושה אדם עצמו כעבד לאדמה ישבע לחם ואם לאו לא ישבע לחם, ואר"ל עובד כוכבים ששבת חייב מיתה שנא' (בראשית ח, כב) ויום ולילה לא ישבותו ואמר מר אזהרה שלהן זו היא מיתתן אמר רבינא אפי" שני בשבת".

28 **ראה זבחים (קטז, סע"א** "ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע [ובא] שכשניתנה תורה לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל [מלכי] עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר (תהלים כט, ט) ובהיכלו כולו אומר כבוד, נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שמא מבול בא לעולם (אמר להם) (תהלים כט, י) ה' למבול ישב [אמר להם] וישב ה' מלך לעולם כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם, אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל

אבל ראה פרש"י בהעלותך שם, ז: יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים וז"ל שם ד"ה למה נגרע: אמר להם אין קדשים קרבים בטמאה, אמרו לו יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים ויאכל הבשר לטהורים, אמר להם "עמדו ואשמעה", כתלמיד המבטח לשמע מפי רבו; אשרי ילוד אשה שכך מבטח, שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה; וראויה היתה פרשה זו לאמר עיי משה כשאר כל התורה כלה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות עיי זכאי.

24 **וגם בבכור נאמר רק לקמן (קרח יח, יז** "אך בכור"שור ארבעה כשב ארבעה עז לא תפדה קדש הם את"דמם תזרק עליהמזבח ואת"חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה"י) "את דמם תזרוק גוי' ואת חלבם תקטיר גוי'". וא"כ קודם הציווי דפ' קרח מקום לטעות שאפ"ל ע"י הלויים [אבל יש לחלק - כי בכור צריך ליתן לכהן ואינו שייך כלל לישראל].

25 **וע"ד ההלכה נלמד זריקה וכו' דפסח ומעשר ממש"נ בבכור (כנ"ל בהערה הקודמת)** "את דמם תזרוק גוי' - זבחים לו, א' "דתניא רבי יוסי הגלילי אומר דמו לא נאמר אלא דמם חלבו לא נאמר אלא חלבם לימד על בכור מעשר ופסח שטעון מתן דמים ואימורין לגבי מזבח, ורבי ישמעאל האי קרא מפיק ליה להכי ומפיק ליה להכי תרי תנאי אליבא דרבי ישמעאל, בשלמא לרבי ישמעאל דמוקים לה כוליה בבכור היינו דכתיב (במדבר יח, יח) ובשרם יהיה לך" עיי"ש בארוכה - וא"כ צ"ל ע"י כהן ("תזרוק", "תקטיר").

אבל: (א) הכתוב נאמר לאחרי פרשתנו (כבהערה הקודמת), (ב) ועיקר: דרשה הנ"ל לא הובאה בפרש"י, פשוטו של מקרא.

26 **יתרו יט, ו** "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל"בני ישראל".

לעולם הבא. והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקדוש ברוך הוא בתורה והודיענו על ידי משה רבנו שבני נח מקדם נצטוו בהן. אבל אם עשאן מפני הכרע הדעת אין זה גר תושב ואינו מחסידי אמות העולם ולא מחכמיהם".

וראה לקו"ש ח"ח ע' 6-345 "וכידוע פס"ד הרמב"ם אשר דבר הוי" הנאמר לכהנים וללויים אני חלקך ונחלתך לא בהם בלבד הדברים אמורים, "אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעת את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים"

בהערות ד"ה מכל באי העולם: מוכח דגם או"ה בכלל (ובפרט שמקדים "כל"). ולהעיר ממש"כ (הל' מלכים ספ"ח) דחסידי או"ה יש להם חלק לעוה"ב. וראה זהר חדש רות (עח, ד) ד"ה פתח רבי ואמר: כל גוי כוי. אבל באו"ה חלקו בעוה"ב (ומזה מובן גם בנוגע לעבודתו) הוא כההמשך בזו"ח שם "לא עם בניי כ"א חלק בפ"ע ועולם בפ"ע". כמו שנשמותיהם מאוצר נשמות בפ"ע (תוד"ה אין — ע"ז ה, א) וראה לקוטי ביאורים לר"ה מפאריטש (מז, ד) שנשמות חסידי או"ה נלקחות מנוגה. ועיין תו"א תולדות (יט, רע"ג) מהפילוסופים מהאומות הקדמונים כוי היו עוזבים כוי כל היום והלילה כוי — דמשם מובן שהמאמינים שבהם הי' עדי"ז בנוגע לעניני אמונה. ד"ה באי העולם: מכאן מוכח גירסת הרמב"ם במשנה ר"ה (פ"א, מ"ב) ודלא כהנוסח שלנו בפיוט ונתנה תוקף (וכ"ה ברמב"ם הל' תשובה (פ"ג, ה"ג): כל אחד ואחד מבאי העולם; אבל ברמב"ם (ירושלים, תש"ה) מציין שבכת"י אחד במקום "באי העולם" - "מבני אדם".

מבול של אש מביא שנאי (ישעיהו סו, טז) כי (הנה) באש ה' נשפט אמר להן כבר נשבע שאינו משחית כל בשר, ומה קול ההמון הזה ששמענו אמר להם חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש ליתנה לבניו שנאמר (תהלים כט, יא) ה' עוז לעמו יתן [מיד] פתחו כולם ואמרו (תהלים כט, יא) ה' יברך את עמו בשלום" עיי"ש) **שאו"ה באו - במ"ת - לבלעם והרגיעם שה' נותן התורה לישראל כוי בשלום.**

29) שכולל גם או"ה (משנה ר"ה פ"א מ"ב "בארבעה פרקים העולם נדון, בפסח על התבואה, בעצרת על פרות האילן, בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר (תהלים לג) היוצר יחד לבם, המבין אל כל מעשיהם. ובחג נדונין על המים".

וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ג: כל אחד ואחד מבאי העולם "כל מי שנחם על המצות שעשה ותהה על הזכיות ואמר בלבו ומה הועלתני בעשיתן הלואי לא עשיתי אותן הרי זה אבד את כלן ואין מזכירים לו שום זכות בעולם שנאמר (יחזקאל לג יב) "וצדקת הצדיק לא תצילנו ביום רשעו", אין זה אלא בתוהה על הראשונות. וכשם ששוקלין זכיות אדם ועונותיו בשעת מיתתו כך בכל שנה ושנה שוקלין עונות כל אחד ואחד מבאי העולם עם זכיותיו, ביום טוב של ראש השנה" עיי"ש.

שם סוף הל' שמיטה ויובל "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צוארו על החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים".

ולהעיר ממש"כ (הל' מלכים ספ"ח) דחסידי או"ה יש להם חלק לעוה"ב וז"ל שם: "כל המקבל שבע מצות ונוהר לעשותן הרי זה מחסידי אמות העולם. ויש לו חלק